

Onderwerp Uitnodiging veiligheidssessie over mensenhandel en
over technische middelen voor *crowd control*

Steller Q.J. Genee, K. Dijkhuis-Walls, C. Brontsema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 71 15 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 487253-2021

Datum 15-10-2021 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Tijdens de sessie met uw raad op 2 september 2020 hebben we beloofd om terugkerend met u in gesprek te gaan over urgente veiligheidsthema's. In de afgelopen maanden zijn 2 onderwerpen naar voren gekomen om een verdiepende sessie voor te organiseren: de aanpak van mensenhandel en de inzet van technische middelen voor *crowd control*. We nodigen u dan ook graag uit voor een expertsessie op woensdag 27 oktober 2021 over deze twee thema's. In deze brief schetsen we de aanleiding en urgentie voor deze onderwerpen, we presenteren het programma en we beschrijven de belangrijkste thema's. Ten slotte willen we u nadrukkelijk uitnodigen om vragen of behoeftes die u heeft kenbaar te maken, zodat we onze sprekers en het programma hier zo goed mogelijk bij kunnen laten aansluiten.

Aanleiding

1. Ontwikkeling van overkoepelende aanpak mensenhandel

In 2022 moet elke gemeente een aanpak tegen mensenhandel hebben die zich richt op alle verschijningsvormen: seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. Dit is afgesproken in het landelijke programma 'Samen tegen Mensenhandel' en in het Interbestuurlijk Programma. In het beleidskader veiligheid 2021-2024 vormt de ontwikkeling van dit overkoepelende plan ook een belangrijke actielijn binnen de ambitie 'ondermijning steviger aanpakken'. Op 27 oktober willen we recente ontwikkelingen en urgente thema's met u bespreken en richting van uw raad ophalen voor het ontwikkelen van de aanpak. De uitkomsten van deze sessie benutten we voor het beschrijven van de integrale aanpak voor een gemeente zonder uitbuiting, die op 16 februari 2022 terugkomt in uw raad.

2. Technische middelen voor crowd control

In de brief 'inzet van digitale middelen voor crowd control' van 16 juni 2021 met kenmerk 285803-2021 kondigden we aan een expertmeeting te organiseren om een brede discussie met u te kunnen voeren. Graag nodigen we u uit deel te nemen aan deze expertsessie, eveneens op 27 oktober. Onderwerp van dit deel van de bijeenkomst is de inzet van technologische middelen ten behoeve van een veilig verloop van risicovolle demonstraties, evenementen en complexe acute veiligheidsproblemen.

Programma op hoofdlijnen		27 oktober 2021
Aanpak mensenhandel		16.30-19.00 uur
Diner		19.00-20.00 uur
Technische middelen voor <i>crowd control</i>		20.00 - 22.30 uur
Locatie: Topweerzaal, Provinciehuis		

Tijd	Onderwerp	Sprekers	Doel
16.30 u	Plenaire inleiding	Dagvoorzitter, burgemeester en wethouder Diks	Welkom
16.40 u	Algemene inleiding en kaders voor Aanpak Mensenhandel 2022 e.v.	Marcus de Koning-Man, Projectleider en adviseur Mensenhandel bij Comensha	Informerend
17.00 u	Problematiek en ontwikkelingen rondom arbeidsuitbuiting	Harm Bultema, informatierechercheur Inspectie Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid / Cluster Mensenhandel	Informerend
17.20 u	Aanpak mensenhandel in Groningen: problematiek en uitdagingen	Frank Smilda, politiechef bij Nationale Politie Eenheid Noord-Nederland	Informerend
17.40 u	Mensenhandel in Groningen, perspectief op casussen en ontwikkelingen vanuit perspectief van het zorg- en veiligheidshuis	Catharina Spannenberg, ketenregisseur mensenhandel Zorg- en Veiligheidshuis Groningen	Informerend
18.00 u	Gesprek met de raad		Meningsvormend

18.15 u	Thematafels Ronde 1		Meningsvormend
	Tafel 1: Criminele uitbuiting: 'dader of slachtoffer'	OM en politie	
	Tafel 2: Mensenhandel (niet) op school (preventie van mensenhandel)	Fier, Zorg- en Veiligheidshuis	
	Tafel 3: 'Samen tegen mensenhandel', de rol van de gemeente	Comensha, VNG	
18.35 u	Ronde 2		
	Tafel 1: Criminele uitbuiting: 'dader of slachtoffer'	OM en politie	
	Tafel 2: Mensenhandel (niet) op school (preventie van mensenhandel)	Fier, Zorg- en Veiligheidshuis	
	Tafel 3: 'Samen tegen mensenhandel', de rol van de gemeente	Comensha, VNG	
18.55 u	Afsluiting		

Programmadeel 2: technische middelen voor crowd control

Tijd	Onderwerp	Sprekers	Doel
20.00 u	Welkom en plenaire inleiding technische middelen voor crowd control	Dagvoorzitter en Burgemeester Schuiling	Informerend
20.10 u	Algemene kaders voor crowd control door de gemeente	Syan Schaap, expert crowd control, Event Safety Institute,	Informerend, met ruimte voor vragen
20.50 u	Gemeentelijk cameratoezicht, het hoe en waarom	Sander Flight, expert gemeentelijk cameratoezicht	Informerend, met ruimte voor vragen
21.40 u	Crowd control in Groningen	Frank Smilda, politiechef bij Nationale Politie Eenheid Noord-Nederland	Informerend, met ruimte voor vragen
22.00 u	Gesprek met de raad		Meningsvormend
22.30 u	Afsluiting		

Achtergrond en hoofdthema's voor de sessie over mensenhandel

Mensenhandel draait om uitbuiting. Daders gebruiken slachtoffers – door geweld en intimidatie, of onder bedreiging – voor persoonlijk gewin.

Mensenhandel is het werven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang (in brede zin) en met het doel die persoon uit te buiten.

In Nederland worden jaarlijks naar schatting ca. 7000 mensen het slachtoffer van mensenhandel. Het is een maatschappelijk verschijnsel dat zich heeft verspreid over verschillende leefdoelgebieden en onder diverse lagen van onze bevolking. Niemand keurt uitbuiting goed, maar de signalering en het aanpakken van mensenhandel blijft een lastige opgave. Het bovengenoemde aantal is daarom slechts het topje van de ijsberg.

Zoals hierboven geschetst, moet in 2022 elke gemeente een duidelijke en geborgde aanpak mensenhandel hebben. Gemeenten zijn in de aanpak verantwoordelijk voor preventie, signalering, handhaving, veiligheid en zorg. De gemeente Groningen heeft de afgelopen jaren haar aanpak van mensenhandel geprofessionaliseerd. Wel lag de nadruk tot voor kort vooral op de aanpak van seksuele uitbuiting in de prostitutie en in mindere mate op uitbuiting in andere sectoren. Deze andere vormen van mensenhandel komen niettemin óók voor in onze gemeente. Wat tot nu toe nog ontbreekt, is een overkoepelend plan voor de aanpak van alle vormen van mensenhandel binnen de gemeente.

Rol van de gemeente

Gemeenten vervullen een belangrijke rol in de aanpak van mensenhandel. Niet alleen omdat zij als lokale overheid in verbinding staan met alle organisaties die een rol kunnen spelen in de bestrijding van mensenhandel, maar ook omdat zij zelf over bestuurlijke middelen en bevoegdheden beschikken om het mensenhandelproces te frustreren en te voorkomen.

- Signaleerder: gemeenten zijn door het dagelijks contact met burgers de oren en ogen in de samenleving waarbij signalen van mensenhandel kunnen worden opgevangen.
- Beleidsmaker: als beleidsmakers zijn ze verantwoordelijk voor het opstellen van een plan voor een sluitende aanpak, waarin alle gemeentelijke taken worden opgenomen.
- Regisseur van de integrale aanpak: gemeenten zijn met al hun taken en verantwoordelijkheden de aangewezen partij om regie in handen te nemen en partijen bij elkaar te brengen, voor samenwerking in een aanpak die zowel bestuurlijk als strafrechtelijk van aard is.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de opvang van én hulpverlening aan slachtoffers van mensenhandel.

Hoofdthema's

Wat moeten en willen wij vanuit gemeentelijk oogpunt realiseren op het gebied van mensenhandel? Hieronder worden een aantal hoofdthema's geschetst die richting kunnen geven aan de invulling van de aanpak mensenhandel.

Hoofdthema 1: Meer zicht op aard en omvang

Mensenhandel speelt vaak in het verborgene af en is lang niet altijd herkenbaar. De aangiftebereidheid van slachtoffers is laag. Dat maakt het lastig om goed zicht op en inzicht in dit fenomeen te krijgen. Om mensenhandel effectief te kunnen aanpakken is zicht op de aard en omvang van de problematiek cruciaal. Voor een integrale aanpak is het ook van belang dat de ketenpartners gezamenlijk beschikken over een goede informatiepositie ten aanzien van de aard en omvang van mensenhandel. Op dit moment doen we onderzoek naar ondermijning in Groningen. De uitkomsten van dit onderzoek bieden mogelijke aanknopingspunten voor beleidsmaatregelen om mensenhandel aan te pakken en te voorkomen.

Hoofdthema 2: Slachtoffer- en daderschap voorkomen

Slachtofferpreventie en daderpreventie zijn cruciaal om tot een sluitende aanpak van mensenhandel te komen. Voor de aanpak van mensenhandel wordt aanbevolen de focus specifiek te leggen op een aantal groepen die extra kwetsbaar zijn voor uitbuiting: minderjarigen/jongeren, mensen met een licht verstandelijke beperking, (arbeids-)migranten en sekswerkers. Uit de meest recente Dadermonitor 2015-2019 van de Nationaal Rapporteur gebleken dat een derde van de daders van seksuele uitbuiting op het moment van plegen jonger is dan 23 jaar. Ook bij daders van criminele uitbuiting valt de leeftijd op: een vijfde van hen is jonger dan 23 jaar. Om die reden is het van belang om gericht in te zetten op het voorkomen van daderschap van mensenhandel, specifiek onder jongeren.

Hoofdthema 3: Adequaet signaleren en melden

Het is belangrijk dat de gemeente Groningen sterk inzet op het vermogen van een ieder die een rol kan vervullen in het signaleren van mensenhandel. Zo kunnen we het verschil maken voor slachtoffers. Als slachtoffers eerder en beter in beeld zijn, kan er sneller worden gehandeld. Daarmee wordt de duur van de uitbuiting verkort en kan erger worden voorkomen. Voor wat betreft de bewustwording van professionals kan verder worden ingezet op het trainen van ambtenaren en zorgaanbieders die in contact komen met (potentiële) slachtoffers. Cruciaal voor het slagen van een training is de aanwezigheid van een duidelijke meldroute, zodat de uitvoerend ambtenaar of partner de aandachtfunctionaris mensenhandel binnen de gemeente goed weet te bereiken.

Hoofdthema 4: Barrières opwerpen

Voor de komende jaren wordt aanbevolen in te zetten op het (door)-ontwikkelen van de geïntegreerde bestuurlijke aanpak van mensenhandel. De afgelopen jaren is het besef doorgedrongen dat mensenhandel niet enkel met strafrechtelijke instrumenten moet worden aangepakt. Ook barrières vanuit bestuurlijke invalshoek kunnen het werk van mensenhandelaren belemmeren of sanctioneren. Het gaat hierbij om barrières die de gemeente op kan werpen op de terreinen van entree en identiteit, arbeid en huisvesting.

Hoofdthema 5: Slachtoffers samenhangende hulp en ondersteuning bieden

Slachtoffers van mensenhandel hebben veelal traumatische ervaringen opgedaan en de juiste zorg en bijstand is dan ook van groot belang. Op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn gemeenten verantwoordelijk voor de opvang en ondersteuning van slachtoffers. De afgelopen jaren is er al een uitgebreid en gevarieerd aanbod van opvangvoorzieningen en hulpverlening ontwikkeld. De hulpverleningsketen kan echter beter functioneren. Om dit te bereiken is een goede samenwerking tussen de zorg- en veiligheidsketen essentieel.

Hoofdthema 6: Effectief samenwerken

Bij de aanpak van mensenhandel zijn veel partijen betrokken. Al deze professionals beschikken over kennis en expertise die nodig is om de aanpak van mensenhandel vorm te geven. Door kennis, expertise en informatie bij elkaar te brengen kan effectiever worden samengewerkt in de strijd tegen mensenhandel en voorkomen we dat op meerdere plekken het wiel opnieuw wordt uitgevonden. De komende jaren willen we daarom inzetten op het verder verdiepen en concretiseren van deze gezamenlijke aanpak. Daarnaast is het van belang om de regionale samenwerking te versterken.

Een goede regionale samenwerking is essentieel in de aanpak van mensenhandel, niet in de laatste plaats omdat mensenhandel zich niet aan gemeentegrenzen houdt en zich gemakkelijk verplaatst. Daarnaast kan een regionale samenwerking gebruikt worden om successen te delen, informatie over de aanpak uit te wisselen en om concrete informatie over potentiële daders en slachtoffers te delen.

Afsluitend

We zien u graag op 27 oktober vanaf 16.30 uur in de Topweerzaal in het Provinciehuis. Vanaf 16 uur kunt u, voor de start van de expertsessie, beleven en ervaren hoe de wereld van een slachtoffer van mensenhandel eruit ziet in een *VR-experience*. Voorafgaand aan deze sessie bent u in de gelegenheid om alvast vragen aan de deskundigen voor te leggen. Heeft u vragen die u vooraf wilt stellen? Geef uw vragen en opmerkingen voor 20 oktober door via raadadviseur Willeke Bierman-Dijk willeke.bierman@groningen.nl | +3150 367 4035.

In de bijlage kunt u ook het programma vinden voor de Groningse Week tegen Mensenhandel, 18-22 oktober 2021. We nodigen u van harte uit voor de verschillende onderdelen, en in het bijzonder voor het Congres Arbeidsuitbuiting op maandag 18 oktober. Daarin delen Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld Herman Bolhaar, oud-voorzitter van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten Emile Roemer en directeur-bestuurder van CoMensha Ina Hut hun inzichten over mensenhandel en de aanpak ervan.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.